HR-LAB · การคุ้มครองลูกจ้างเฉพาะกลุ่ม

การคุ้มครองแรงงานเด็ก

จ้างเด็กได้ตั้งแต่อายุเท่าไร ลูกจ้างอายุต่ำกว่า 18 ปีต้องแจ้งใคร ภายในกี่วัน ทำงานช่วงไหนไม่ได้ และมีสิทธิพิเศษอะไรบ้าง

ชื่อ _____ หน่วยงาน _____ วันที่ _____

คำถามหลัก

บริษัทจะรับนักเรียนอายุ 16 ปีทำงานช่วงปิดเทอม ต้องทำอะไรบ้าง

คำตอบสั้น

ห้ามจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ลูกจ้างอายุต่ำกว่า 18 ปี นายจ้างต้องแจ้งพนักงานตรวจแรงงานภายใน 15 วันนับแต่วันเริ่มงาน และแจ้งเมื่อสิ้นสุดการจ้าง จัดให้พักไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงหลังทำงานไม่เกิน 4 ชั่วโมง ห้ามทำงาน 22:00–06:00 ห้ามทำ OT และงานวันหยุด ห้ามทำงานหรือในสถานที่ที่กฎหมายห้าม จ่ายค่าจ้างให้เด็กโดยตรง และให้ลาไปศึกษาหรืออบรมได้พร้อมค่าจ้างไม่เกิน 30 วันต่อปี

15	15	4	30
ปี	**วัน**	**ชม.**	**วัน/ปี**
อายุขั้นต่ำที่จ้างได้	แจ้งพนักงานตรวจแรงงานเมื่อจ้างผู้อายุต่ำกว่า 18 ปี	ทำงานได้ก่อนต้องพัก 1 ชั่วโมง	ลาไปศึกษาหรืออบรมพร้อมค่าจ้าง
ม.44	ม.45	ม.46	ม.52

01 ขอบเขตของเรื่องนี้

อายุขั้นต่ำ 15 ปี | แจ้งพนักงานตรวจแรงงาน | เวลาพักและงานกลางคืน | ห้าม OT และงานวันหยุด | งานและสถานที่ต้องห้าม | การจ่ายค่าจ้างและวันลาเพื่อการศึกษา

ฐานกฎหมาย: พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน บทการใช้แรงงานเด็ก; กฎ/ประกาศงานและสถานที่ต้องห้าม

สิ่งที่อยากรู้หรือคำถามจากหน้างาน

01 หลักตัดสินที่ต้องใช้

1. ห้ามจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี (ม.44)
2. ลูกจ้างอายุต่ำกว่า 18 ปี แจ้งพนักงานตรวจแรงงานภายใน 15 วันนับแต่วันเริ่มงาน และแจ้งเมื่อสิ้นสุดการจ้างภายในกำหนด (ม.45)
3. พักไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงหลังทำงานไม่เกิน 4 ชั่วโมง ห้ามทำงาน 22:00–06:00 ห้าม OT และงานวันหยุด (ม.46–48)
4. ห้ามทำงานที่เป็นอันตรายหรือในสถานที่ที่กฎหมายห้าม เช่น โรงฆ่าสัตว์ สถานการพนัน หรือสถานเต้นรำ (ม.49–50)
5. จ่ายค่าจ้างให้เด็กโดยตรง ห้ามเรียกหลักประกัน และให้ลาไปประชุม อบรม หรือศึกษาได้พร้อมค่าจ้างไม่เกิน 30 วันต่อปี (ม.51–52)

02 ตัดสินใจทีละขั้น — ไล่จากบนลงล่าง หยุดเมื่อเจอผลลัพธ์

#	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1	**ผู้สมัครอายุ 15 ปีขึ้นไปหรือไม่**	→ ข้อถัดไป	จ้างไม่ได้
2	**อายุต่ำกว่า 18 ปีหรือไม่**	→ ข้อถัดไป	ใช้กฎทั่วไปของลูกจ้างผู้ใหญ่
3	**งาน สถานที่ และเวลาที่จัดให้ไม่อยู่ในรายการที่ห้ามหรือไม่**	จ้างได้ แจ้งพนักงานตรวจแรงงานภายใน 15 วัน และงด OT และงานวันหยุด	ปรับงานหรือสถานที่ก่อน มิฉะนั้นจ้างไม่ได้

ใช้กับกรณีของเรา: ข้อเท็จจริงที่ต้องตรวจเพิ่ม

01 ตัวอย่างกับกรณีจริง

กรณี 1: นักเรียนอายุ 16 ปีทำงานร้านค้าช่วงปิดเทอม

ร้านค้าปลีกรับนักเรียนอายุ 16 ปีทำงาน 09:00–17:00 วันจันทร์–ศุกร์ เริ่ม 1 เมษายน

อายุ ≥ 15	**ผ่าน**
แจ้งพนักงานตรวจแรงงานภายใน	**15 เม.ย.**
พัก 1 ชม. หลังทำงานไม่เกิน 4 ชม.	**13:00–14:00**
OT / งานวันหยุด	**ห้าม**

ผล: จ้างได้ แจ้งพนักงานตรวจแรงงานภายใน 15 เมษายน จัดพักตามเกณฑ์ และไม่ให้ทำ OT หรือทำงานวันหยุด

กรณี 2: ขอให้ทำงานต่อถึง 23:00

ช่วงเทศกาลร้านต้องการให้ลูกจ้างอายุ 17 ปีอยู่ช่วยถึง 23:00

ช่วง 22:00–23:00	**ช่วงเวลาห้าม**
ชั่วโมงที่เกินเวลาปกติ	**เป็น OT ห้าม**

ผล: ทำไม่ได้ ต้องให้เลิกงานก่อน 22:00 และไม่ให้ทำงานเกินเวลาปกติ

02 ลำดับเวลาและกำหนดที่ต้องไม่พลาด

ก่อนเริ่มงาน	ภายใน 15 วัน	ระหว่างจ้าง	สิ้นสุดการจ้าง / อายุครบ 18
ตรวจอายุจากบัตรประชาชนหรือสูติบัตร	แจ้งพนักงานตรวจแรงงานเรื่องการจ้าง	บันทึกสภาพการจ้างและเวลาทำงาน	แจ้งพนักงานตรวจแรงงานภายในกำหนด และปรับสถานะในระบบ

ลองคำนวณกรณีของคุณ

01 ความเข้าใจผิดที่พบบ่อย

เข้าใจผิด	ที่ถูกต้อง
อายุ 14 ปีทำงานช่วงปิดเทอมได้ถ้าผู้ปกครองยินยอม	ห้ามจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี
เด็กทำ OT ได้ถ้าจ่ายเพิ่ม	ห้าม OT และงานวันหยุด
จ่ายค่าจ้างผ่านผู้ปกครองได้	ต้องจ่ายให้ลูกจ้างที่เป็นเด็กโดยตรง

02 รายการตรวจสองฝ่าย

บริษัทและฝ่าย HR

- ☐ ตรวจอายุจากเอกสารก่อนเริ่มงาน
- ☐ ใช้ตารางงานและสถานที่ต้องห้าม
- ☐ ตั้งระบบเตือน 15 วันและวันอายุครบ 18 ปี
- ☐ บล็อก OT และงานวันหยุดในระบบสำหรับผู้อายุต่ำกว่า 18

ลูกจ้าง

- ☐ ตรวจตารางว่าไม่มีช่วง 22:00–06:00
- ☐ รับค่าจ้างโดยตรงและเก็บสลิป
- ☐ ขอลาไปศึกษาหรืออบรมเมื่อจำเป็น

เอกสารและหลักฐานที่ต้องมี

- ☐ สำเนาเอกสารยืนยันอายุ
- ☐ ตารางเวลาทำงานและเวลาพัก
- ☐ หนังสือแจ้งพนักงานตรวจแรงงาน
- ☐ บันทึกการจ่ายค่าจ้างโดยตรง

03 ทดสอบความเข้าใจ

1. อายุขั้นต่ำที่จ้างงานได้คือ

(ก) 13 ปี (ข) 15 ปี (ค) 18 ปี

2. จ้างลูกจ้างอายุ 16 ปี ต้องแจ้งพนักงานตรวจแรงงานภายในกี่วัน

(ก) 7 วัน (ข) 15 วัน (ค) 30 วัน

3. ลูกจ้างอายุ 17 ปี ทำ OT ได้หรือไม่

(ก) ได้ถ้ายินยอม (ข) ไม่ได้ (ค) ได้ไม่เกิน 2 ชั่วโมง

เฉลย: 1(ข) มาตรา 44 ห้ามจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี · 2(ข) มาตรา 45 กำหนดภายใน 15 วันนับแต่วันเริ่มงาน · 3(ข) มาตรา 48 ห้ามลูกจ้างอายุต่ำกว่า 18 ปีทำ OT และงานวันหยุด

บันทึก

ตรวจทานเนื้อหา 9 ตุลาคม 2569 · ใช้ประกอบการตัดสินใจร่วมกับตัวบทที่มีผลและข้อเท็จจริงของแต่ละกรณี · อ่านฉบับเต็มและภาษาอังกฤษได้ที่ www.hrlab-th.com